

RAFAEL

GLASILO JUGOSLOVANSKIH IZSELJENCEV V ZAPADNI EVROPI

UREDNIŠTVO: HEERLEN, KRUISSTRAT 28, HOLADIJA

IZDAJEJO: SLOVENSKI IZSELJ. DUHOVNIKI

Štev. 9

SEPTEMBER 1934

Letnik IV

SLOVENSKI ŠKOF MED IZSELJENCJI.

Mariborski škof dr. Ivan Jožef Tomažič v Nemčiji, Holandiji in Belgiji.

Dnevi obiska prevzv. gospoda dr. Tomažiča, lavantinskega škofa, so za nami. Ostal je le še spomin — in še ta je lep nad vse.

Romanje v Kevelaerju. Po 24urni vožnji iz domovine je stopil na praznik Marijinega vnebovzeta ob 10. dop. g. škof v Kevelaerju iz vlaka. Na kolodvoru ga je pričakovalo okrog 1000 Slovencev iz Nemčije, Belgije in Holandije s svojimi 25 zastavami. Pozdravil je prevzvišenega pri prihodu kevelaerski župnik g. Holtmann ob navzočnosti domače duhovščine. Med petjem in molitvijo se je pomikal dolgi spreved s kolodvora v župnišče. Duhovniki s škofom so se oblekli v cerkvena oblačila, nakar je sledil v spremstvu društvenih zastav slovesen vhod v baziliko. Prevzvišeni je stopil v polnem ornatu na prižnico ter nagovoril slovenske rojake, v nemškem jeziku se je pa zahvalil nemški duhovščini za veliko ljubeznivost pri sprejemu. Sledila je pontifikalna sv. maša, ki ji je prisostvovala 5000glava verna množica, ki je do zadnjega kotička napolnila cerkev. Ob 2. pop. se je prevzvišeni udeležil križevega pota na prostem, pri katerem je imel nagovor škofov spremljevalec mariborski kanonik g. dr. Jožef Mirt. Ob 5. pa se je vršila sklepna pobožnost s petimi litanijami Matere božje, pri kateri se je v imenu vseh poslovlj od Marije izseljeniški duhovnik g. Oberžan.

Poleg teh so se zbrali pri tem slovenskem romanju še: mgr. Valentin Zupančič, izseljeniški duhovnik iz Francije, vikar Tensundern iz Hövela, pater Teotim v. Velzen iz Heerlena, evharistinec p. Zupančič iz Porenja, župnik Fischer, in mnogi drugi prijatelji slovenskih izseljencev.

Gladbeck. Še istega dne se je odpeljal mariborski škof ob 6. zvečer v Gladbeck, kjer mu je poleg Slovencev tudi nemško prebivalstvo priredilo slovesen sprejem. Župna cerkev in sosedne ulice so bile vse okrašene s cerkvenimi in papeževimi zastavami. Ko se je pripeljal škof točno ob 8. uri, ga je najprej pozdravil predsednik društva sv. Barbare g. Jožef Dobravc, v cerkvi pa župnik Effing. Pri vходу v cerkev je pevski zbor pel skladatev mariborskega komponista R. Wagnerja »Laudate Dominum«. Sledil je škofov nagovor v slovenskem in nemškem jeziku, nato litanije in blagoslov. Za časa svojega bi-

vanja v Gladbecku je bil škof gost župnika Effinga. Pozdravil ga je tudi in obiskal na stanovanju nadžupan dr. Hakenberger. Nemški notranji minister je pisмено izrazil svoje veselje nad obiskom škofa dr. Tomažiča slovenskim delavcem v Nemčiji. S kakim veseljem so nemški katoliki sprejeli slovenskega škofa, priča tudi to, da so mu za časa njegovega bivanja v Nemčiji dali odlični predstavniki nemške industrije svoje avte na razpolago. Drugi dan je bila lepa cerkvena slovesnost s škofovo pridigo in sv. mašo v cerkvi sv. Lamberta. Društveniki sv. Barbare so skupno pokleknili k sv. obhajilu. Društvo sv. Barbare, ki je slavilo ta dan 25letnico svojega obstoja, je priredilo takoj po službi božji slavnostno akademijo. Škofa je pri tej priliki zastopal kanonik dr. Mirt. Slavnostni govor je imel g. Tensundern, ki se je spominjal vseh, ki so v preteklih letih sodelovali pri društvu in obiskovali westfalske Slovence: Jegliča, Kreka in drugih. Proslavo je vodil društveni predsednik g. Dobravc, čestitali so pa društvu tudi predsedniki nemške rudarske zveze, zastopnik Kolpingovih ustanov, župnik Effing in drugi. Ob sklepu akademije je škofov zastopnik dr. Mirt s primernim nagovorom častital 14 jubilarom društva in jim pripel na prsa društveno odlikovanje v spomin 25letnega delovanja pri društvu. Proslava 25letnice se je izvršila z izbranim sporedom in pokazala velik pomen teh društev za prosvetno in narodno delo med našimi rojaki v Nemčiji.

Obisk našega prijatelja. Popoldne 16. avgusta je škof dr. Tomažič obiskal s svojim spremstvom velikega našega prijatelja gospoda vikarja Tensunderna v Hövelu. Zbralo se je na njegovem domu večje število okoliških duhovnikov, v imenu katerih je pozdravil prevzvišenega domači g. župnik, deklica mu je ponudila šopek cvetic. Gamljiv je bil zlasti prizor, ko je stopila pred škofa njegova bivša učenka iz ljudske šole, katere catehet je bil prevzvišeni nekda v domovini. Iz Hövela se je odpeljal škof v Münster k škofu pl. Galenu, v čigar škofijo spadajo po večini westfalski Slovenci.

Hamborn. Skozi Essen se je odpeljal naslednji dan škof zgodaj zjutraj v Hamborn, kjer so ga pred cerkvijo pričakovali tamkajšnji Slovenci s svojimi zastavami. Po slovesnem vходу v cerkev je prevzvišeni najprej čestital dvema paroma srebrnih poročencev. Sledila je pridiga in škofova sv. maša, pri kateri je lepo prepeval slovenski pevski zbor. Po sv. maši se je vršil

pozdravni sestanek hambornskih Slovencev, ki se ga je udeležila tudi domača duhovščina. V njihovem imenu in v imenu vseh Slovencev je pozdravil navzočega škofa prelat in dekan Voss, ki je posebno povdaril, da so Slovenci dobri katoliki in zato priljubljeni ter na dobrem glasu pri nemški duhovščini ter prebivalstvu. Ginjen od vsega se je nadpastir zahvalil za pristrčni sprejem ter naročal svojim rojakom, naj ostanejo zvesti katoliški cerkvi in domovini. Končno je vsem navzočim podelil svoj blagoslov. Slovesnost je napravila na vse globok utis.

Meerbeck. Istega dne popoldne se je škof odpeljal v Meerbeck, kjer ga je čakala duhovščina s tamkajšnjimi Slovenci in domače prebivalstvo. Tudi tu se je vršila najprej pobožnost v cerkvi, nato pa so spremili naši rojaki s svojimi zastavami škofa v župnišče, kjer so se od njega poslovili.

V Holandiji in Belgiji.

Heerlen. Skozi Krefeld se je škof Tomažič odpeljal v petek 17. avgusta v Holandijo. Nastanil se je v Heerlenu. Ves čas svojega bivanja v Holandiji in Belgiji je bil gost jugoslovanskega konzula g. J. H. Duponta. V soboto 18. avgusta si je prevzvišeni ogledal nekatere ustanove v Heerlenu, kakor dom duhovnih vaj na Molenbergu, katoliške šole, nekatere cerkve in bolnišnice, kjer je bilo takrat šest Slovencev, ki jim je vsem podelil svoj blagoslov ter se z njimi prijazno razgovarjal, kar je bilo za bolnike izredno presenečenje. Popoldne je obiskal škof Tomažič škofa v Liege, mgr. Kerkhofs, pod katerega jurisdikcijo spadajo naši rojaki iz belgijskega Limburga. Nedelja 19. avgusta je bil velik praznik za naše rudarje v Holandiji. Iz vseh kolonij so prihiteli pozdravit svojega škofa. Zbrali so se v patronatu Sittarderweg, odkoder so v velikem sprevedu z brunssumsko lastno godbo na čelu odšli pred frančiškanski samostan, da spremijo svojega škofa v cerkev. V cerkvi so že bili navzoči jugoslovanski konzul g. Dupont, župan mesta Heerlen g. van Grunsven, policijski nadkomisar g. Offermans, zastopniki rudnikov in drugi predstavniki oblasti. Po prihodu v cerkev je imel škof najprej nagovor, nato pa je opravil pontifikalno sv. mašo ob asistenci g. dekana iz Heerlena, g. gvardijana oo. frančiškanov, p. Teotima, g. Tensunderna in g. kanonika dr. Mirta. Vsa cerkvena slovesnost je napravila na vse navzoče, ki so napolnili veliko cerkev

do zadnjega koticčka, globok utis, zlasti še mila slovenska beseda, s katero je prevzvišeni oznanjal katoliško vero svojim ovčicam v tujini. Kaj ljubek je bil prizor, ko so društvene zastave, deklice v narodnih nošah, dekliška krožka v svojih ličnih oblekah z godbo na čelu spremili duhovščino in prevzvišenega iz cerkve v samostan oo. frančiškanov! Sledila je pozdravna akademija, kjer so naši rojaki z izbranim programom pozdravili svojega škofa. Govorili so med drugim konzul g. Dupont, dekan Nicolaye, dr. Poels, g. Oberžan. V imenu rudarjev je pozdravil škofa predsednik Zveze jugosl. društev sv. Barbare g. Ivan Novak. Ljubek je bil nastop naših malih, ki so ponudili prevzvišenemu nagelčke in rožmarin. Državna himna in narodna pesem je zadonela, godba se je oglasila. Ginjen se je prevzvišeni nadpastir zahvaljeval za tolike dokaze zvestobe in ljubezni do Boga in do domovine, ter je podelil vsem navzočim svoj blagoslov. Po pozdravnem sestanku so si vsi navzoči ogledali izseljeniško razstavo, ki jo je prav spretno organiziral g. Rudolf Selič.

Winterslag v Belgiji. Popoldne istega dne se je mariborski škof v spremstvu g. konzula iz Heerlena in slovenskih duhovnikov odpeljal v Winterslag, kjer so ga v izredno velikem številu pričakovali naši rojaki iz vseh revirjev belgijskega Limburga. Prostor pred cerkvijo je bil nad vse okusno okrašen s slavoloki, papeškimi, jugoslovanskimi in belgijskimi zastavami. Sredi slavoloka je bil lepo izdelan grb škofa dr. Tomažiča. Rudniška godba je pri prihodu prevzvišenega zaigrala najprej jugoslovansko, nato belgijsko državno himno; škofa je pozdravil domači g. župnik, predsednik slovenskega društva sv. Barbare g. Komac ter šolarica. Po pozdravu pred cerkvijo, ki se ga je udeležil tudi tamk. rudniški ravnatelj ter predstavniki oblasti, so odšli vsi v cerkev, kjer je škof zopet stopil na prižnico ter v domačem jeziku oznanjal besedo božjo. Sledile so litanije, pri katerih je krasno prepeval pevski zbor iz Eysdena pod vodstvom nemornega g. Hribarja. Po pobožnosti v cerkvi je sledil pozdravni sestanek v rudniškem domu, ki je bil v ta namen slovesno

ovenčan. Na odru so bile slike sv. Očeta Pija XI., jugoslovanskega in belgijskega kralja. Pevski zbor »Slavček« iz Waterscheia in »Zvon« iz Eysdena sta izbrano zapela nekaj naših lepih pesmi. Škofa so pozdravili g. Franc Cesar iz Winterslaga, predstavniki društev iz vseh sosednih kolonij, šolska deklica, domači g. dekan iz Genka in g. Oberžan. Sklepno besedo je povzel prevzvišeni škof, se zahvalil za prijazen sprejem ter vzpodbujal rojake, da ostanejo zvesti svojim verskim načelom in domovini ter jih bodril naj vztrajajo v današnjih težkih časih.

Obisk kolonij. V ponedeljek 20. avgusta je škof obiskal nekatere delavske kolonije, kjer bivajo naši izseljenci, ogledal si je obrat na državnem rudniku Hendrik in Gezellenhuis na Emmi. Popoldan istega dne si je ogledal znamenitosti mesta Aachen. V torek se je odpeljal škof Tomažič v Roermond k škofu dr. Lemmensu, v čigar škofijo spadajo Slovenci v Limburgu, nato pa preko Maeseyka v Louvain. Drugi dan ga je peljala pot preko Brussela in Antwerpna nazaj v Holandijo, v mesto Breda, kjer cvete katoliško mladinsko gibanje pod spretnim vodstvom velikega mladinskega organizatorja g. Frenckena. V ponedeljek se je nato vrnil prevzvišeni v spremstvu g. kanonika preko Kölna in Oberammergau v Maribor.

Izrednega pomena je bil zlasti v teh težkih časih obisk slovenskega škofa za naše izseljence. Naši rojaki so se zato tudi povsod, kamor je prišel prevzvišeni, izkazali globoko hvaležne.

SLOVENCİ V JUŽNI AMERIKI

Buenos Aires.

Z gotovostjo skoraj ni mogoče trditi, od kedaj datira izseljevanje Slovencev v Južno Ameriko. Nikakor pa ne pretiravam, ako trdim, da moramo iskati začetke okoli leta 1860. Naselilo se je bilo namreč tedaj precejšnje število evropskih družin v argentinski pokrajini Entre Rios in slišal sem, da je bilo med temi tudi nekaj slovenskih.

Okrog leta 1890. pa tja do 1900. se je

preselilo mnogo slovenskih družin v Brazilijo, kamor so naše ljudi brezplačno spravljali gospodarji ogromnih kavinih plantaž. Toda ljudje so bili kmalu razočarani. Brazilska klima za naše izseljence nikakor ni prikladna in izseljenski val, ki je grozil skoraj izprazniti predvsem naše goriske in kraške vasi, je polagoma ponehal. Od tedaj pa do leta 1922. skoro ne beležimo našega izseljevanja v Južno Ameriko.

Radi priključitve dobršnega dela slovenskega ozemlja Italiji, so se začeli primorski Slovenci, prisiljeni ne toliko radi gospodarskih kakor političnih razmer, seliti v pravcatih procesijah v Argentino. Parnik za parnikom je odhajal iz Trsta in Genove, prenapolnjen z našim življem. Tisoči in tisoči so odhajali iskat sreče in svobode v bogate južnoameriške pampe. Koliko nad, koliko upov? In vse to tja do konca 1929. leta, ko je Argentina, tudi ona prizadeta po svetovni gospodarski krizi, v l. 1930. skoraj popolnoma zabranila priseljevanje ali ga vsaj zelo omejila. Danes je priseljevanje semkaj popolnoma izostalo in priti se da le s posebnimi dovoljenji emigracijske komisije; nima pa nobenih težkoč, kdor hoče spraviti semkaj svojo družino, ženo in otroke ali starše, če le dokaže, da jih ima s čim preživljati.

Tukajšnje časopisje je veliko razpravljalo o številu Slovencev v Argentini in v Južni Ameriki sploh. Bil sem v stalnih stikih s paroplovnimi družbami, pregledoval sem imenike potnikov in prišel tako do precej natančnega števila. Vseh Slovencev v Argentini nas bo okoli 22.000, od tega števila jih je iz Jugoslavije kakih 3000, ostali so Primorci. Drugod v Južni Ameriki pa, in to predvsem v Braziliji in Urugvaju, jih je okoli 4000—5000. Približno polovica teh je iz Jugoslavije. V Boliviji ni skoro nobenega Slovenca. Tam imam v mestu Potost prijatelja, ki mi pravi, da se v štirih letih, kar tam prebiva, še z nobenim ni srečal. Nekaj jih je v Chile, toda to število je neznatno.

Slovenski izseljenci živijo raztreseni po vsej širni Argentini. Dobiš Slovence kot jetniške paznike v državni kaznilnici »Ushnaia« v takozvani Ognjeni zemlji, »Tierra del Fuego«, dobiš jih kot kozje

A. Levičnik:

BOREC KRISTUSA KRALJA.

(Nadaljevanje.)

O. Pro je ljubil, sveto ljubil. Bil je poln svete ljubezni do Boga in do bližnjega. — Ljubil je Gospoda Boga z vsem srcem, z vso dušo, z vsem mišljenjem, z vsemi močmi. Gorel je za božjo čast in slavo kraljestva božjega. Hrepenel je, da bi mogel trpeti in umreti za Boga. — Bližnjega je ljubil v Bogu in zaradi Boga. Zato je tako ognjevito, nesebično ljubil duše. Mnogokrat je rekel: »Pripravljen sem darovati življenje, da bi duše pripeljal k Bogu.« In nekoč: »Pripravljen sem, umreti za duše, a nočem, da bi katera izmed njih kaj storila zame. Edino, kar hočem, je, pripeljati jih k Bogu! Ako bi kaj zase obdržal, bi bil tat in ne bi bil več duhovnik...« Neprenehno je molil za duše, ki jih je imenoval svoje sestre, in se z Bogom posvetoval o njih.

Pater Mihael Pro.

Vsak trenutek svojega duhovniškega življenja je daroval zanje.

Ta sveti ogenj je ohranjeval živ z neprestano molitvijo. Živel je v bližini Jezusovi, četudi je imel opravila, ki raztresajo duha. »Vsa svoja dela skušam vedno opraviti v pričujočnosti božji«, je dejal. Netil pa je neutrudno sveti ogenj z dobrimi deli krščanskega usmiljenja. A vzor svete ljubezni mu je bila nedopovedljiva, neizmerna ljubezen presvetega Srca Jezusovega. Zato je imel presveto Srce Jezusovo tako pogosto pred očmi.

»Hočete vedeti,« je nekoč vprašal, »kje sem se učil ljubiti? V presvetem Srcu Jezusovem.« Nekega dne (bilo je meseca junija 1927) je, držeč v roki podobo presvetega Srca, vzkliknil: »Križ! Križ! Križ našega Zveličarja Jezusa Kristusa! Križ pomeni za nas ljubezen: plamtečo, vztrajno, neizmerno ljubezen. Proučujmo to dragoceno knjigo: naše srce bo našlo v njem življenje in naša ljubezen bo rastla. Kadar se naše duše privijejo na Jezusovo Srce, se naša ljubezen ne dá pogasiti ne oslabiti; ona postaja

in ovčje pastirje na zasneženih prerijah Patagonije, kot mehanike pri petrolejskih vrelcih v Comodoro Rivadavia; kot dobrocvetoče in prospevajoče gospodarje v pokrajini Rio Negro, kot obdelovalce kamna v Tandilu, kot delavce v frigorifikih v La Plati; ogromno je število naših ljudi v Buenos Airesu.

Mendoza s svojimi vinogradi, Córdoba z ogromnimi žitnicami, Santa Fé s koruzo in lanom, Rosario s svojimi železniškimi delavnicami, po vseh teh krajih slišiš našo govoricu, povsod, kamor so prišli, so se uveljavili naši izseljenci zaradi svoje pridnosti, poštenosti in delavnosti. Celo v žareči Chaco so prišli. In ne ravno v malem številu. Nekaj stotin jih je: obrtnikov, poljedelcev, navadnih delavcev. Toda o tem v posebnem članku. S. F.

KATOLIŠKI DELAVEC — TAKOLE RAVNAJ!

Prav je, da se zavedaš svojih pravic. Pri tem pa ne pozabi na svoje dolžnosti. Zato pomni:

1. Predno greš na delo, se prijateljsko poslovi od družine! Ne veš namreč, ali se boš še vrnil k svojcem.

2. Delo začni v misli na Boga, ki je delo ukazal, pa ga tudi blagoslovi.

3. Ne trati delovnega časa z brezdeljem tudi tedaj ne, ko te nihče ne nadzira!

4. Skušaj z besedo in vzgledom vplivati na sodelavca, da se organizira pri katoliškem društvu.

5. Ne ščuvaj proti delodajalcu, udeleži se pa vsakega poštenega nastopa za dosego delavskih pravic!

6. Ob priliki napada na tvoje osebno prepričanje ne smeš molčati! Da boš tega zmožen, stalno čitaj katoliške liste, da boš o katoliškem delavskem gibanju dobro poučen.

7. Ako si pohvaljen in se ti dobro godi, zato se ne bahaj! Ako pa trpiš krivico in težko živiš, si upravičen, da se braniš.

8. Ko se vrneš zvečer z dela k družini, ne išči vzroka utrujenosti pri ženi, ki je trpela čez dan in ne pri otrocih, ki jih je sama nedolžnost! Privošči jim dobro besedo, pa boš videl, da bo utrujenost padla

od tebe in se bo skrb izgubila v hvaležnosti žene in smehu otrok.

9. Predno si se odločil v soboto, da greš v družbo in popivaš, se vprašaj, ali si dal družini toliko denarja, da bo mogla živeti do prihodnjega obračuna.

10. Spoštuj nedeljo in praznik! Te dneve posveti duši in razumu, ki sta bila čez teden tako zelo zapostavljena!

IZUMLJIVOST ČASNIKARJEV NIMA MEJA.

Nizozemska kraljica je nekega dne posetila ljudsko kuhinjo v Amsterdamu. Častna dama je vodila kraljico po vseh prostorih, da bi si jih ogledala. Naposled sta prišli v kuhinjo. Vladarica je pokusila različne jedi. Pohvalila je kuharico. Obličje stare služabnice se je nasmehnilo. Od samega veselja in ponosa je zardela.

»Kje pa hranite vašo zalogo?« jo je med prijaznim pogovorom vprašala vladarica.

Oglasila se je častna dama. Odprla je na stežaj vrata široke kuhinjske omare in odgovorila:

»Tu, Veličanstvo!«

Ko je častna dama pogledala v omaro, je divje zakričala. Z njo sta pa zakričali tudi vladarica in kuharica.

Kako tudi ne? V omari je stal neki moški. Takoj so obdolžili kuharico, da ima ljubčka.

»Kljub svoji starosti se vam ljubi, da ljubimkate s takim mladeničem?« jo je pokroviteljsko posvarila dvorna dama, ki je bila resna in mrka starejša gospa.

»Jaz sem nedolžna! Tega človeka še nisem nikoli videla. Ne poznam ga!« se je branila kuharica in se proseče ozirala okoli. Bila je vsa obupana. Ni si vedela pomagati.

Tedaj pa je pristopil mož, ki je bil zaprt v omari. Vljudno se je kraljici opravičil. Povedal je, da je stara kuharica pač nedolžna, ker ga res ne pozna in ga ni še nikoli videla. Razložil je presenečenim damam, da je poročevalec enega največjih amsterdamskih listov. Hotel je poročati do besede vse, kar je govorila kraljica in za kar se je zanimala. Zato se je skrtil v omaro, da je vse natanko slišal.

(Po »Slovincu« z dne 30. maja.)

lila, da ji v tem mesecu nekaj darujem . . . Skušam ji darovati kaj nežnega, kaj lepega. Pa si ne delam mnogo skrbi, da bi iskal to, kar ji naj darujem. Poprosim Marijo in ona mi z materinsko ljubeznijo izbere in položi roke dar, ki naj ga ji darujem.«

Se značilnejša je naslednja molitev: »Daj mi, da živim pri tebi, Mati moja, da bom pri tebi v tvoji osamljenosti in tvoji bolečini. Daj, da bom občutil v svoji duši žalostni jok tvojih oči in muko tvojega srca. Ne prosim, da bi v življenju užival veselje betlehemskega; ne prosim, da bi molil božje Dete, počivajoče v tvojih deviških rokah; ne prosim, da bi se veselil v družbi Jezusa Kristusa v tvojem domu v Nazaretu in te častil z angelskimi zbori ob tvojem vnebovzetju. Ne, vsega tega ne prosim! Prosim pa, naj bi bilo moje življenje napolnjeno z zasramovanjem in zaničevanjem, ki ga je pretrpel Jezus na Kalvariji. Prosim, da bi trpel smrtni boj tvojega Sina, da bi užil zaničevanje in sramoto tega svetega križa. Eno te prosim, prežalostna Mati: da bi

MLADA SLOVENKA.

Deklica sem mlada iz slovenskega rodu; ljubim jezik materinski, govorim ga brez sramu.

Tam, kjer Triglav zemljo straži, bistra Sava jo poji, tam je domovina dedov, tam naš narod še živi.

Tam možje so naši slavni z delom uma in srca čast, veljavo priborili nam pred narodi sveta.

HOLANDIJA IN BELGIJA.

Služba božja:

16. septembra ob 9. v Gezellenhuis Emma, ob 10. v Brunssum; 23. septembra ob 9. v Nieuw Einde; 30. septembra ob 9. v Nieuwenhagen; 7. oktobra ob 9. v Lutterade; 14. oktobra ob 9. v Eygelshoven in Spekholzerheide.

Slovenski duhovnik g. Oberžan je odpotoval v domovino, vrne se začetkom oktobra.

Kr. konzulat. Uraduje do 1. oktobra samo ob petkih od 4. do 6. ure popoldne in to le v najnujnejših zadevah.

Razne vesti.

Iz Lutterad nam poročajo, da se je udeležilo 60 oseb romanja v Kevelaer. — Obisk prevzvišenega g. lavantinskega škofa nam ostane v neizbrisnem spominu. Besede, ki nam jih je govoril, smo si zapisali globoko v srce.

V domovino je odpotovala zopet večja skupina naših rudarjev, ki so bili zaposleni v državnih in Oranje-Nassau rudnikih in bili s 1. septembrom odpuščeni. Rudarji, kakor njihove družine so dobili brezplačno vožnjo do domovine. Ko so se 3. septembra zvečer zbrali v čakalnici v Aachenu, sta se od njih poslovila tudi oba slovenska duhovnika.

Lep poslovilni večer je priredil godbeni odsek društva sv. Barbare v Brunssumu svojim petim odhajajočim članom, in sicer

ne bolj čista, bolj božja in se preliva v srca onih, katere ljubimo . . .«

Par dni pred smrtjo je rekel: »Ali ne postaja naše življenje od dne do dne težje, mučnejše, napolnjeno z velikimi preskušnjami? Tisočkrat bodi zahvaljen On, ki tako hoče. Čim težje je življenje, tem večja je ljubezen: in samo ljubezen, ki korenini v trpljenju, more nositi križ, ki ga je nosil Zveličar sam . . .«

»Srce Jezusovo, ljubim te, a povečaj mojo ljubezen! Srce Jezusovo, zaupam ti, a utrdi moje upanje! Srce Jezusovo, darujem ti svoje srce, a postavi ga tako globoko v svoje, da se ne bo nikdar ločilo od tebe! Srce Jezusovo, ves sem tvoj, a varuj mojo obljubo, da jo bom mogel držati do zadnje žrtve svojega življenja!«

»Kje sem se naučil ljubiti duše?« Tudi v Srcu Marijinem. Iskreno, toplo, kakor ljubi otrok svojo mater, je o. Pro ljubil nebeško Mater. V majniku 1927 je učil vernike: »Že izza delj časa mi je Marija dovo-

smel stati poleg tebe in si krepiti dušo ob tvojih solzah. Želel bi prenašati tvoje trpljenje skupno s tvojim mučenštvom. In utrditi bi hotel svojo dušo s tvojo osamelostjo ter ljubiti svojega in tvojega Boga s tem, da žrtvujem samega sebe, da darujem svoje življenje.«

Tako je molil o. Pro v svoji veliki ljubezni in že je stal pred žrtvenikom.

Na cilju srčnih želja.

Prišel je mesec november (1927). V prvih njegovih dneh je rekel o. Pro sestram samostana, kjer je maševal: »Prosimo Gospoda, naj blagovoli sprejeti moje življenje kot žrtev, darovano za rešitev domovine.« Po maši je rekel sestri prednici: »Občutek sem imel, da je Gospod mojo daritev docela sprejel.« Občutil je prav.

Dne 13. novembra se je peljal ob 2. uri popoldne general Alvarez Obregón, Callesov ožji prijatelj, na bikoborbo skozi mestne nasade. Tedaj je za njim privozil avto, v katerem je bil inženjer Luis Segura Vilchis.

v soboto 1. septembra zvečer. Pri sestanku, ki je bil prirejen Ivanu Blaj, Karlu Lipej, Viktoru Kos, Hubertu Okorn, Leonu Pintarič, je sodelovala celokupna godba, kakor tudi predsednik holandske stanovske organizacije iz Rumpena; navzoča sta bila tudi p. Teotim in g. Oberžan.

Zahvala. Društvu sv. Barbare iz Lutterad se iskreno zahvaljujem za čestitke in sliko, darovano ob priliki 15letnice moje poroke. — V. Mesojedec.

Winterslag v Belgiji.

Zahvala. Društvo sv. Barbare se tem potom iskreno zahvaljuje vsem, ki so sodelovali ob priliki obiska prevz. g. škofa iz Maribora; posebna zahvala pevskega društva »Zvonu« in »Slavčeku«.

Igro »Deseti brat« priredi naše društvo 2. decembra ob 4. uri popoldne v dvorani Vennestr. Vabimo k obilni udeležbi.

FRANCIJA.

Dopis iz Merlebacha. Naši modri Slovenci pravijo, da ni več moderno hoditi v cerkev; trdijo pa to le oni, ki zanemarjajo nedeljsko službo božjo. Če bi naši ljudje videli, kako se versko in društveno življenje med domačini razvija, bi kaj takega ne trdili. Vsako nedeljo so v naši cerkvi štiri službe božje; prostorna cerkev je vsikdar polna. Kdor je pa bil na praznik Marijinega vnebovzeta pri prvi sv. maši, se je moral naravnost čuditi. Cerkev je bila nabito polna, skoro vsi so pristopili k sv. obhajilu. Sicer pa je vsako nedeljo skupno sv. obhajilo enega ali drugega društva, a tudi med tednom jih mnogo pristopi k mizi Gospodovi. Prilika za spoved je vsaki dan od 6.—8. zjutraj. Kako lepo bi bilo, da bi tudi mi Slovenci radi pristopali večkrat k sv. obhajilu in tako pokazali, da se še nismo dali zapeljati od sveta.

Stiring Habsterdick. Zadnjič smo pozabili povedati, da smo pred dvema mesecema blagoslovili novo kapelo, v kateri bi tudi mi Slovenci imeli svojo službo božjo. Prej, ko je bil še naš ljubljenski slovenski kaplan g. Skabe tukaj, nismo imeli kapele, sedaj pa imamo kapelo, pa nimamo duhovnika. Število Rafaelovih naročnikov se je

malo znižalo. Ostanimo zvesti svojemu glasilu!

Slovenski duhovnik g. Švelc iz Aumetza nam je obljubil, da pride meseca oktobra najbrž enkrat v Merlebach maševat. Iz srca mu bomo hvaležni.

Opomba uredništva. Slovenci iz Merlebacha in okolice ste bili vedno znani kot prijatelji našega lista Rafael, ki ste ga z veseljem naročevali in prebirali. Prav dobro vemo, da se v današnjih težkih časih vsak centim težko pogreša. A ravno tako smo tudi prepričani, da, kakor telo ne sme opešati radi nezadostne hrane, tako tudi ne smemo svoji duši in svojemu umu odtegniti mesečnih naukov in poročil, ki jih prinaša naš Rafael. Urednik.

Aumetz in okolica.

Pokopali so ga ko psa. V Hussigny-Godbrange se je 20. julija smrtno ponesrečil Jožef Rogelj, doma tam nekje od Mirne na Dolenjskem. Pri delu se je utrgala in padla nanj plast rude v teži kakih štirih ton. Zmečkalo ga je popolnoma, le glava je ostala cela. Tovariši so mu brž priskočili na pomoč ter so ga v nevarnosti, da še nje same podsuje, s težavo rešili težkih skal, umrl pa je nekaj minut potem. Kako hitro se vse spremeni! Pred enim tednom je bil v Aumetzu, mlad, poln mlade moči, vesel in zabaven. Kako imenitno ga je bilo videti, ko si je na kolesu v diru zapenjal suknjič z obema rokama. Drugo nedeljo pa zabit v krsto, razmesarjen tako, da so morale rjuhe njegove ude skupaj držati. Kakšna razlika! Pogreb je bil pa še dvakrat bolj žalosten. Res, da je bilo precej navzočih, toda ni bilo nikakega zvonjenja, ni bilo duhovnika, ki bi ga spremil na zadnji poti. Kljub vencem je bil to le bolj pasji pogreb. Zakaj pa je tako bilo. Imenovani je namreč živel v divjem zakonu z neko Poljakinjo, ki je imel z njo enega otroka, drugega pa v kratkem pričakujejo. Cerkev take divje zakonice kaznuje s tem, da jim odreče cerkveni pogreb, ako se grešnik pred smrtjo ne skesa in pohujšanja ne obžaluje. Vsaj ena priča mora potrditi, da je pred smrtjo klical Boga na pomoč, predno je izdihnil. Teža v tem slučaju ni bilo in župnik je moral izvršiti cerkvene predpise

v tem smislu, da se pogreba ni udeležil. Pokojnemu je bilo sicer vseeno, kako je bil pokopan, je pa to opomin živim, naj ne žive po živalsko, kakor bi ne imeli duše in se jim ne bi bilo treba bati ne hudiča ne Boga. Kako je Bog sodil njegovo dušo, ne bomo ugibali in ne sodili. Če je njegova mati tam doma kaj prida molila za svojega izgubljenega sina in ga je priporočala varstvu Device Marije, smemo upati, da mu je bil Bog milosten sodnik. Dal mu je vsaj časa za kesanje, ker je bil ves čas, ko so ga reševali, pri popolni zavesti.

Vendin-le-Vieil.

Evharistični kongres. Lepe slovesnosti evharističnega kongresa se je udeležilo tudi kakih dve sto naših rojakov z zastavami. Jako lepa in veličastna je bila zlasti sklepna procesija z Najsvetejšim. Z veselim presenečenjem smo opazili med reditelji te krasne katoliške manifestacije našega rojaka gosp. Močilnikarja. Manj spodbudno je bilo, da so nekateri naši s klobukom na glavi in s cigareto v ustih, upajmo, da ne namenoma, kazali pomanjkanje krščanskega čuta.

Bruay-en-Artois.

Desetletnica. Dne 12. avgusta je praznovalo rudarsko društvo sv. Barbare svojo desetletnico. Da teh deset let društvo ni prespalo, ampak živahno delovalo, je pokazala lepo uspela proslava. Na proslavo so prihiteli rojaki iz drugih naših kolonij, posebno v častnem številu so bili zastopani oni iz Sallaumines-Méricourt. Slavnosti sta se udeležila enako generalni konzul gosp. Nastas Ilić in gosp. Simonović kot zastopnik poslanika gosp. Miroslava Spalajković iz Pariza. Oba sta društvu čestitala na uspešnem dosedanjem delovanju in ga zagotovila dobrohotnosti za vse naše izseljence. Proslava se je začela s slovesno sv. mašo. Peli so domači pevci pod vodstvom g. Ivana Zupančič latinsko sv. mašo. Vsebina cerkvenega govora je bila, naj društvu še vnaprej svetijo pri njegovem delovanju tri zvezde vodnice: Medsebojna ljubezen, ljubezen do domovine in materne besede, zlasti pa ljubezen in zvestoba do Boga. S himno »Povsod

Vilchis je zagnal na Obregóna dve bombi. Obregóna so razbite šipe samo nekoliko oprasnile in nadaljeval je hladnokrvno svojo pot. Obdolžena sta bila tega napada brata Pro-ja.

Zdaj so se začele polniti ječe. Na prigovarjanje prijateljev se je o. Pro z bratom preselil v majhno sobico v Londonski ulici. Dne 18. novembra je četa vojakov s preiskovalnim uradnikom Basailom na čelu ob štirih zjutraj stopila v hišo. Že so se odprla vrata Pro-jeve sobe in o. Pro je zazrl pred seboj naravnane samokrese.

»Ne ganite sel« je zavpil Basail in osvetlil sobo z žepno svetilko. »Kdo ste,« vpraša o. Pro. Basail pove, potem pa vpraša: »Ste tu bratje Pro-ji?« »Da.« »Aretirani ste.« Humberto Pro je spoznal resno položaja. Rekel je bratu Mihaelu: »Spovedal bi se rad!« »Ni dovoljeno,« je rekel Basail. »Pa ga vendar spovem,« je dejal o. Pro in pomignil bratu, naj stopi z njim v kot. Spovedal ga je in nato tudi Roberta.

Vojaki so postajali nemirni. Tedaj je

o. Pro rekel bratoma: »Darujmo svoje življenje za Mehiko. Darujmo ga vsi trije in naj Bog našo žrtev milostno sprejme.« Zapustili so hišo in o. Pro je vzkliknil: »Na svidenje v nebesih.«

Odredili so jih na policijsko prefekturo. Po petih urah čakanja jih je preiskovalni sodnik zaslišal. Potem so o. Mihaela in Roberta zaprli v podzemsko celico, Humberta pa v drugo.

Svojčas je bil o. Pro izrazil željo, da bi ga prijeli in mu naklonili mučeništvo. Ali je bil zdaj na cilju teh srčnih želja? Veliko upanje je vzhajalo v njegovi duši.

V predvorju svetih nebes.

»V srcu glavnega mesta se dviga skrivnostno poslopje. Široka cesta pred njim je nekam tiha, toliko bolj pa vrvi življenje pred poslopjem. Vsak čas vidiš ondi puhačo motorna kolesa, gruče z rokami mahačočih mož in oboroženih straž... Poslopje ima vrt, ki ga obdaja železna ograja. Skozi vrata švigajo venomer skrivnostni avtomo-

bili. V notranjem dvorišču gledamo nasip, posejan s krogli; pred njim so stale v zadnjih dveh mesecih številne žrtve. Prav včeraj (23. novembra) so bili ustreljeni štirje možje, med njimi duhovnik, na obtožbo, da so hoteli umoriti generala Obregóna, pa javna obsodba se ni izvršila. Zemlja pred tem nasipom je shojena in začrnela od strjene krvi.«

Tako opisuje svetovnoznani poročevalec kapetan Mac Cullagh zadnje bivališče o. Proja v spisu: »Kaj sem videl in slišal v Mehiki dne 2. novembra 1928«, torej dan po usmrtni o. Proja in tovarišev. Na tem kraju je torej o. Pro preživel poslednje dni; bil je zanj predvorju svetih nebes. Zakaj tam na bližnjem dvorišču so že klile iz zemlje rdeče rože nesmrtnice...»

O. Pro je tudi v ječi nadaljeval apostolsko delo. Kmalu so ga vsi sostanovalci vzljubili. Spoprijateljil se je s čuvaji, jim dajal svalčice, enega izmed njih spreobrnil, da se je vrnil v Cerkev. Okna celice o. Proja so gledala na dvorano, v kateri je bil

Boga« in z zahvalno pesmijo je bila cerkvena slovesnost končana. Popoldne je bila izvencerkvena proslava. Spored, ki je bil jako bogat, je otvorila naša in francoska himna. Sledili so pozdravni govori in poročilo o delovanju društva v preteklih desetih letih. Nato igra »Volkašin«. V ostalem delu je prišla do veljave in priznanja naša pesem, umetna in narodna. Nastopil je mladinski zbor in zbor odraslih. Častno je rešil svojo nalogo tudi naš domači orkester. Močno so povzdignile proslavo številne narodne noše. Vsem najlepša hvala! Društvo pa krepko naprej v drugo desetletje!

Smrt. Pevovodju g. Zupančič Ivanu je v nežni detinski dobi umrla hčerka Ivanka. Za obilno udeležbo pri pogrebu in za cvetje se družina vsem toplo zahvaljuje.

Tucquegnieux-Marine. Nepričakovano me je napadla huda bolezen. Moral sem ostati doma brez dela več kot tri mesece. Na rudniku, kjer delam, sem dobival ta čas komaj po šest frankov na dan, a od tega so mi vzeli za stanovanje po 42 frankov na mesec. Ni treba pripovedovati, da s tem denarjem nikakor ne bi mogel preživeti niti sebe, kaj šele družino. Sreča božja je bila, da sem bil včlanjen v društvo jugoslovanskih rudarjev Anderny-Marine. Po pravilih sem užival od društva tri mesece po pet frankov na dan, poleg tega mi je društvo naklonilo še izredno podporo 100 frankov, odborniki društva pa so zbrali za me izven društva okrog 200 frankov. Vsem dobrotnikom in darovalcem se na tem mestu najpristrčneje zahvalim. Vsem rojakom pa toplo priporočam, da se, če se še niste, čim prej včlanite v društvo. Tukaj na Marini in v Tucquegnieux smo skoro vsi včlanjeni bodisi v enem ali drugem društvu, ki imajo precej isti namen, zato tudi ni med društvi nikakega sovraštva. Priporočam pa rojakom drugod po Franciji, da ne stojijo izven društev, ampak da postanejo čimprej člani, kajti nikdo ne ve, kje ga čaka nesreča ali bolezen. Še enkrat lepa hvala društvu in vsem, ki ste me v boleznih podpirali. — Miklič Gregor.

Tucquegnieux-Marine. Zadnjič se nismo nič oglasili, pa tudi sedaj skoro nimamo kaj povedati. V nedeljo je izročil kr. konzul

iz Metza g. Mišič odlikovanje (zlati medaljo) našemu učitelju, ki že dve leti in pol brezplačno poučuje naše otroke. Poleg njega so dobili srebrne medalje še nekateri prosvetni in organizatorni delavci, t. j. kantiner Globokar, rudar Radič in rudar Moravec. Ob tej priliki so nas imenovani štirje povabili v kantino h Globokarju, kjer smo se prav domače in lepo zabavali. Drugače pa naše življenje kar mirno teče dalje. Denarja je malo, pomanjkanja pa dosti, pa smo se tudi temu že privadili. Pa drugič še kaj.

NEMČIJA.

Splošen utis. 30 let in še več bivajo naši bratje in sestre v Nemčiji, pa so si ohranili tako pristen slovenski narodni pečat, kakor mogoče nikjer v naši emigraciji. Res je, da je mladina narodno izgubljena, govori v pretežni večini le še nemški jezik, zato si pa stare korenine tembolj trudijo ohraniti vse ono, kar je našega, kar je lepega... Čudovita je njihova energija, požrtvovalnost. Z neko udušeno zagrenjenostjo, skoro resignacijo, ki ji ne znajo izraza, gleda starejši rod, kako je kruta tujina potepala v njihovih lastnih otrocih vse ono sveto, lepo, kar so oni sami prinesli iz svoje domovine. Kakor pojemajoč ogenj se mi zde, ki bo ugasnil docela, ko izumrje sedanji rod.

Kar napravi na vsakega rodoljuba tako prijeten utis, je priprosta domačnost naših družin, velika gostoljubnost, ki tudi po desetletjih ni minula. Žene še vedno hodijo z robci na glavi, oblečeni so ljudje priprosto, kar je tembolj značilno, ker se drugod v naši emigraciji navadno takoj priličimo razmeram in običajem ter noši kraja. Pisec tega članka je drugod večkrat doživel, da si žene, ko so prišle iz domovine z robcem na glavi, niso upale v cerkev, ker jih je bilo sram... dokler si niso kupile klobuka! V Nemčiji pa naše vrle mamice danes po 30 letih še vedno nosijo slovenske rute. — Nič manj prijetno ne dene človeku, če stopi v cerkev, kadar pride med svoje rojake slovenski duhovnik. Kako radi prihite, da zopet slišijo slovenski jezik, da zapojejo slovenske Ma-

rijine pesmi, če tudi sicer dobro obvladajo nemščino! Da zlasti slovenske nabožne pesmi: niso jih pozabili, zelo lepo jih pojejo in s kakim navdušenjem!

In med temi našimi rojaki deluje že dolga leta duhovnik nemškega rodu ali slovenskega srca g. vikar Tensundern. Blagi gospod, katerega izredne žrtve za naš narod rojaki tudi v polni meri upoštevajo ter cenijo. Zato ga tudi ne moti nenaklonjenost onih, ki ne morejo razumeti njegovega ne-sebičnega truda za versko povzdigo in pravo ter zdravo narodno vzgojo Jugoslovancev v Nemčiji.

VERSKI KOTIČEK.

Pomembna izpreobrnitev.

Iz Španije prihaja poročilo, da je zapustil komunistično stranko in njene zmote Henrik Matorra. Bil je kot tajnik centralnega odbora komunistične mladine zelo delaven voditelj komunističnega gibanja v Španiji. Po temeljitem premišljevanju je spoznal svojo zmoto in se javno izjavil proti krivim naukom, ki jim je služil. Takole piše:

»Z žalostjo se spominjam svoje preteklosti. Obžalujem zgubljeni čas, ko sem zanikaval to, kar je naše življenje. Tajil sem Onega, brez katerega bi mi niti ne bilo, ne, Njega, ki je vse: Boga. Zastonj sem se mučil izven resnice, ker resnice ni bilo tam.

Resnica, in sicer edina resnica je v naukih Jezusovih. On je ljubezen sama, ljubezen celo za njegove sovražnike. Kako drugačen bi bil svet, če bi se ravnal po njegovih naukih.

Vem, da me bodo vsled tega napadali, me obrekovali, sramotili in storili vse, česar je zmožno njih materijalistično srce, malo se brigam za to. Naša dolžnost je, ko spoznamo zmoto, ne le da se ji odrečemo v besedah, ampak tudi v življenju in delovanju.

Nazadnje se obrne do svojih bivših somišljenikov, rekoč: »Premišlujte, mislite sami, študirajte, in prepričan sem, da boste tudi vi našli luč, ono nebeško luč, ki bo razsvetlila vaša srca in vam dala mir!«

Zopet eden onih, ki so po resnem

med jetniki Humberto. O. Pro mu je oddaleč dajal znamenja in kazal proti nebu. Podelil je tudi ujetnikom v dvorani oddaleč sveto odvezo. Vsi so živeli kakor v časih prvih mučencev. Vsak večer so skupno molili večerne molitve. Na nedeljo, 20. novembra, so priredili malo skupno praznovanje. Molili so, brali nabožne knjige in peli »koračnico sv. Ignacija«. Medtem pa se je odločevala usoda o. Proju in tovarišem...

Že 21. novembra je dal general Cruz objaviti, da so našli v stanovanju Humberta Proja razne snovi za izdelovanje bomb, čeprav so v resnici našli samo nekaj letakov. 22. novembra je izjavil o. Pro dopisniku lista »Excelsior«: »Popolnoma sem miren in upam, da se bo izkazala pravica. Zanikam z vso odločnostjo, da bi bil kakorkoli udeležen pri tej zaroti.« Obregon je bil poučen, da je o. Pro nedolžen, šel pa je vendar k predsedniku Callesu, naj o. Proja in tovariše ustrelje. Calles je podpisal listek za smrtno obsodbo in nato poslal po generala Cruza. General Cruz je svetoval, naj posta-

vijo obtožence pred sodišče, Calles ga je zavrnil: »Nočem formalnosti, hočem dejanja!«

O. Pro in tovariši so pa medtem pričakovali, da jih postavijo pred sodišče. Zakaj mehikanska ustava določa, da se mora prijeti državljani po 48 urah postaviti pred sodnika, da ga zasliši, po 72 urah pa mora sodnik odločiti: ali se jetnik izpusti ali pa po sodnem sklepu pridrži v zaporu. Take odločbe so pričakovali; toda zaman.

General Cruz je prejel iz rok predsednika Callesa smrtno obsodbo za o. Proja in tovariše ponoči 22. novembra. Odšel je k celicam in ukazal, naj o. Mihael Pro in Roberto Pro prideta ven. Ko ju je zagledal, je velel straži: »Spremite ju! Ta je Mihael, oni je Robert.« Neki fotograf ju je naslikal.

Ko je Cruz odšel, je o. Pro vprašal Roberta: »No, kaj meniš o tem?« »Mislim, da zdaj ni več dvoma...«

»Tudi jaz mislim tako. Najbrž bo že jutri,« je odvrnil o. Pro. Bilo je okoli enajste ure ponoči.

Začela sta moliti. Potem je o. Pro rekel:

»No, prav, če naju usmrtijo. Zahvaliva Boga, da naju je izbral za žrtev. Dal nama bo moč, da pojdeva naravnost do cilja.« Zleknila sta se na posteljo, toda šum stražnikov v ječi jima ni dal spati.

Dan končne zmaže.

Napočilo je jutro 23. novembra. Jutranji listi so bili prinesli vest, da bodo ta dan Obregonovi napadniki izročeni sodišču, da jih bo javno sodilo. Pa v nasprotju s tem poročilom je nastalo že okoli 8. ure v bližini policijskih ječ nenavadno gibanje. Od ust do ust je brzela beseda: »Zdaj jih ustrelje.« Promet se je skoro ustavil. Komaj so stražniki vzdrževali red.

Takoj po 10. uri je prišlo še nekaj generalov in uradnih oseb, med njimi general Cruz in Mazcórro, načelnik tajne policije. Kakor hitro so stopili na notranje dvorišče, kjer so že stali častniki in vojaki, je namignil general Cruz Mazcórro. Mazcórro je pozval dva orožnika in z njima odšel v podzemsko ječo po o. Proja. (Dalje prih.)

iskanju našli ono božjo luč, ki razsvetli vsakega človeka, ki je dobre volje. Tema, ki pokriva toliko ljudi, je posledica hudo-bije in nevednosti. Koliko take nevednosti je tudi med nami izseljenci. Kako bi drugače moglo biti, ko pa tako malo slišimo o resnici božji, o naukih Kristusovih, tako malokdo izmed nas bere o božjih stvarih, nasprotno pa vsak dan kaj slišimo in večkrat beremo laž. Če tako izgubimo resnico in stik z Bogom, so res veliko krive neugodne razmere, v katerih živimo, a krivi smo tudi sami.

Učiteljica resnice je cerkev Kristusova. Njej je od Boga dana naloga, da uči vse ljudi, dana ji je pa tudi zagotovitev, da ne bo nikdar zašla od resnice. »Jaz ostanem pri vas vse dni do konca sveta,« je rekel Kristus.

Drži se torej cerkve, živi življenje cerkve, obiskuj redno službo božjo, pri kateri se uči nauk Kristusov, in ostal boš v resnici.

Če pa morebiti živiš v kraju, kjer ne moreš slišati božjih naukov v svojem jeziku, naroči dober krščanski časopis, kakor Bogoljub, Glasnik Srca Jezusovega itd. Resnica bo kapala v tvoje srce in ostal boš lažje na pravi poti. Tudi bi ne smela biti nobena naša družina v tujini, kjer bi ne imeli kake svete knjige, pred vsem Svetega pisma nove zaveze. Ta pa mora biti seveda katoliška in ne ona izdaja, ki jo nosijo in ponujajo po hišah pripadniki krivih ver. Če nima spredaj potrjenja od kake škofije, ni prava, zavrni jo.

V dobrih knjigah je že marsikdo našel resnico in s tem svojo srečo. Bodí tudi ti med njimi.

Socijalisti pišejo...

Gospod urednik! Doslej nisem bral katoliških listov. Moram Vam povedati odkrito, da sem marksist, ali bolj jasno povedano, socijalist. Imam pa prijatelja in ta mi je začel dajati Vaš »Glasnik presv. Srca Jezusovega«. Ta Glasnik me je malo vznemiril. Dosedaj sem vedno bral v socijalističnem tisku in tudi naši voditelji so nam to pripovedovali, da je katoliška cerkev neprijateljica ubogih, in zlasti še delavstva, pa da je zato nasprotnica socijalizma in komunizma. Cerkev da je kapitalistična. A sedaj berem v Glasniku, da je bila cerkev vedno zaščitnica, braniteljica in pomočnica revnim. Berem, kako je cerkev ustanavljala in še ustanavlja sirotišnice, bolnišnice, šole in to zlasti za ubogo ljudstvo. Čitam v Glasniku pozive za pomoč bednim, za brezposelne, in vidim, kako Glasnik z ljubeznijo piše o nas delavcih.

Zato Vas prosim, da mi odgovorite, zakaj je cerkev zoper nas socijaliste in komuniste, ko se i vi borite za reveže in zlasti za delavstvo enako kot marksisti.

Odgovor: Dragi prijatelj, priobčil sem v celoti Vaše pismo, ker vidim, da ste plemenit človek, ker iščete izvedeti resnico. Ko bi bili vsi vaši sodruzi taki in posebno še Vaši voditelji, ne bi bili tako pristranski, zagrizeni in krivični. Kako drugače bi premnogi sodruzi sodili o katoliški cerkvi, ako bi ne bili le pod varljivim vplivom marksističnih listov, ampak po Vašem zgledu vzeli v roko tudi katoliške liste.

A sedaj Vam odgovorim na Vaše vprašanje.

Najprej je nepobitna resnica, da je katoliška cerkev prva vzela v zaščito siromake, se zanje brigala in borila v besedi in v dejanju; in to popolnoma nesebično.

»Pa zakaj je cerkev nasprotnica socijalistov in komunistov?« me vprašujete. Ali mar zato, ker se ti bore za dobrobit delavstva? Še malo ne, ker se je i cerkev in sicer prva zavzela za to, da dobi delavec pošteno plačo za svoje delo. Pošteno plačo naj dobi, to se pravi, da je njegovo delo tako poplačano, da pošteno shaja on in njegova družina, pa da si more tudi kaj prihraniti za stare dni. Cerkev je vedno nastopala proti izkoriščevalcem delavstva. V šoli ste se učili krščanski nauk, pa se spominjate, kateri so po nauku sv. cerkve v nebo vpijoči grehi: Zatiranje ubožcev, vdov in sirot ter delavcem in najemnikom zaslužek pritrgovati in zadrževati. Cerkev vodi v vsem delu zapoved Kristusovo: Ljubi svojega bližnjega kakor samega sebe.

Zakaj torej cerkev ne gre s socijalisti in komunisti? Zato, dragi prijatelj, ker uči marksizem medsebojno sovraštvo mesto ljubezni. Vsak ima pravico potegniti se za to, kar mu gre, a sovražiti ne sme drugih. Marksistični voditelji hujskajo delavstvo na revolucijo, a znajo pri tem izvrstno zavarovati svoje lastne glave. Siromak naj gre po kostanj zanje v ogenj; če pri tem zaigra svoje življenje, kaj jim je mar.

Cerkev je proti socijalistom in komunistom zato, ker ti trgajo delavcem iz srca vero v Boga, v nesmrtnost duše, v večno življenje onkraj groba. S tem delajo svojim pristašem največjo krivico in zagrešijo zločin proti njim. Cerkev ne more nikdar kaj takega odobriti.

Cerkev je proti marksizmu, ker ta zameta vsako posmrtno življenje in človeka poniža na stališče živali, ki ima edino veselje, če se na svetu kaj dobrega naučije. Takega ponižanja za človeka cerkev ne more trpeti, ker vidi v človeku sliko božjo, ker ve, da je otrok božji in, da se s smrtjo njegovo življenje ne konča, ampak začne boljše pri Bogu.

Vidite, da so glavni vzroki, zakaj je cerkev proti brezbožnemu marksizmu. Zato pravi glavni učitelj marksizma znani socijalistični prvoboritelj Bebel: »Cerkev in socijalizem se moreta toliko sporazumeti kot ogenj in voda.«

Sedaj pa sami presodite, kdo ima prav. (Po hrvatskem Glasniku.)

Drevesnica.

Vrtnar bi bil rad imel kolikor mogoče veliko drevesc, in jih je prav ozko skupaj nasadil, da se veje nikakor niso moge razprostrirati in razvijati. Mesto zdravih, močnih dreves so zrasi slabotni pohabljeni.

Njegov sosed je to videl, zato je drevesom dal dovolj prostora, da so lahko košato raprostirala svoje veje. Pozabil je pa porezati one nepotrebne veje, ki so drevesu le škodovala, ker so mu odjemale sok. In mesto plemenitih dreves so mu zrastle sami divjaki.

»Jaz pa ne maram ne divjakov, ne pohablencev v svoji drevesnici,« je menil tretji; dal je svojim drevesom dovolj prostora in skrbel ter jih lepo obrezoval, da so se kaj lepo razvijala.

In zrastle so lepa, močna, plodonosna drevesa.

Ravno tako je pa z vzgojo otrok!

NAŠA KRI PO SVETU.

Težke preizkušnje naših rudarjev na Westfalskem.

(Izseljeniški Vestnik poroča pod gornjim naslovom.)

V letih okoli 1890. smo srečali na južni železnici transporte rudarjev, ki so se selili iz naših rudarskih revirjev in iz manj rodovitnih in neprometnih krajev Slovenije v Westfalijo in Porurje, kjer se je takrat in tudi še v poznejših letih razvila industrija. Socijalno skrbstvo se je povzpelo v Nemčiji na najvišjo stopnjo, in ko smo na primer leta 1913. pozdravljali na kolodvoru deputacije, odposlane iz Westfalske na Katoliški shod v Ljubljano, so nam pripovedovali o svojem blagostanju v Nemčiji reči, da smo jih smatrali najmanj za močno pretirane.

In prišlo je tudi tam drugače. Porazni izid svetovne vojne za Nemčijo je tamošnje blagostanje delavskega stanu uničil, in vsled splošne svetovne krize je nastala brezposelnost, ki tlači naše dela vajene rojake v skrajnostno obupnost.

Resnici na ljubo naj bo tukaj povedano, da je socijalna preskrba v Nemčiji tako pravična, da so jugoslovanski delavci javnih podpor ravno tako deležni, kakor domačini. In ako premislimo, da živi ob takih podporah okoli 30.000 Jugoslovanov že tri leta, moramo tako pravičnost socijalnega skrbstva pohvaliti in občudovati.

Vkljub temu, da so naši izseljenci Nemcem v veliko breme, jih v splošnem ne izganjajo domov. Kolikor smo mogli zasledovati, je Nemčija deportirala v Jugoslavijo samo one naše državljane, ki so simpatizirali s komunisti, ali ki so se pečali z nedovoljenimi posli, kakor na primer s tiho-tapstvom.

Velikim izkušnjam so bili naši izseljenci izpostavljeni z delovanjem organizacije, ki se je imenovala »Allösterreichische Interessengemeinschaft«. Ta organizacija je nameravala odtujiti naše izseljence njih pravi domovini Jugoslaviji, in delovala na to, da so našim izseljencem pretili z izgonom iz Nemčije, ako se ne odpovedo Jugoslaviji. Ko se je pojavil Hitlerjev pokret proti Avstriji, je organizacija »Allösterreichische Interessengemeinschaft« izgubila svojo agitacijsko silo in pripetilo se je, da je bilo celo nekaj Jugoslovanov, ki so bili privrčenci navedene organizacije, deportiranih v domovino. Tako se godi izdajalcem. Poštenost velja. Izseljenci v Nemčiji, glave kvišku! Ni še konec vseh dni.

SOCIJALNA VPRAŠANJA.

O številu brezposelnih v domovini so poročali listi. Iz njih povzemamo, da je bilo lani v primorski banovini 54.000 brezposelnih delavcev s svojci, v drinski banovini 47.000. Posebno velika je brezposelnost v dravski banovini (kjer bivajo Slovenci), in sicer zaradi popolne in delne ustavitve v gradbeni, lesni, gozdni in kovinski industriji ter v rudarstvu. Brezposelnost delavcev

je v tej banovini 38.081 s 76.443 svojci. Torej je med Slovenci največja brezposelnost.

O kralju Albertu, ki je bil nad vse priprost, se pripoveduje, kako je šel rad med priproste delavce ali med kmete. Vsako leto se je mudil v priprosti naravi, na deželi in hodil ob nedeljah v priprosto cerkvico na vasi k službi božji. Kadar je hotel k spovedi, se je postavil med druge kmete v vrsto in čakal, da je prišel nanj red v spovednici. — Da bi vsi razumeli, da smo pred Bogom vsi enaki!

Starost premogokopov.

Premog kot običajno kurivo se rabi komaj dobro poldrugo stoletje. S tem ni rečeno, da ga poprej niso poznali in deloma rabili, a razmere, ko še ni bilo železnic, parnikov in industrije, so bile povsem drugačne. Za navadno kurjavo je zadostoval les. Zato so premogokope malo izrabljali. Eden najstarejših je oni v holandskem Limburgu v Kerkrade. Tam so začeli kopati premog leta 1113. V globočino so šli šele v 14. stoletju. Delo je bilo seveda vse le ročno s preprostimi sredstvi. Napravili so pa vseeno prav lepe rove. Premog so spravljali v koše in ga po vrveh potegnili na površje, kot se v nekaterih krajih vleče voda v vedrih iz vodnjakov.

Zanimivo je, da so z delom začeli mehi. Ti so ga pozneje deloma sami izrabljali ali pa dajali zasebnikom v najem, dokler ga ni država prevzela. V Kerkrade je premogokop do danes v polnem obratu. Daje do en milijon ton premoega letno.

Solze oslov.

Bebila imenujejo botra socializma. Kdo je bil Bebel? Kapitalist. Ob curiškem jezeru v Švici je imel ta mož tako krasno posestvo, da so ga cenili na več milijonov dolarjev. Da bi bil ta mož kateremu delavcu pomagal, priskočil mu na pomoč v sili in boleznih, o tem nismo nikoli nič čitali. Vino, ki so ga pridelovali v njegovem vrtu, so imenovali »Lacrimae stultorum« — solze bedakov in oslov. Zato so vino tako imenovali, ker je vse posestvo nastalo iz prispevkov zaslepljenih delavcev, ki so v njem proslavljali svojega rešenika. Še danes ga proslavljajo. Dajte jim vina iz njegovega vrta v Švici!

Socializem naše rešenje?

V Belgiji so imeli veličasten socialistični shod. Kakor navadno po takih rdečih shodih, so tudi na tem shodu zelo udrihali po katoliški cerkvi. Nihče ni ugovarjal. Ko se je vodja Nieuwenhuis ponujal delavcem za prijatelja in jim zagotavljal svojo zvestobo ter jim obljubljal zlate čase, je pristopil k njemu kmetič ter ga vprašal: »Vi ste torej čudoviti gospod, ki se toliko brigate za delavce. To je zelo lepo«. Seže v žep in potegne listnico ter položi 4000 frankov na mizo. »Ako priložite ravno toliko«, pristavi, »imeli bomo 8000 frankov in takoj jih bova razdelila med uboge delavce.« Kaj se je zgodilo? Govornik se je zmuznil iz dvorane, ne da bi bil odgovoril kmetiču.

Taki so ti rdeči pridigarji. Cerkvi očitajo, da dela za denar. Sami pa so posebljena lakomnost. Druge kapitaliste pobijajo, da bodo sami lahko postali rdeči kapitalisti.

DROBNE VESTI.

Zmanjšanje brezposelnost v Avstriji. Koncem meseca marca je bilo v Avstriji skupno 340.751 brezposelnih, ki so prejeli podpore. To število je razdeljeno po posameznih industrijskih središčih: Dunaj mesto in okolica 153.274, Gradec 42.859, Celovec 15.284 itd. Od zadnjega štetja brezposelnih, ki je bilo 28. februarja t. l., se je brezposelnost zmanjšala za 11.700 oseb.

Na Angleškem je zavarovanih 17 milijono nameščencev, ki so organizirani v 7000 društvih ter imajo 313 milijonov premoženja.

V Franciji dela 61'55% podjetij preko 48 ur, 21'63% podjetij 40—48 ur, 2'44% pa manj od 32 ur na teden.

Število rudarjev je v vseh deželah občutno padlo v zadnjih letih. V Nemčiji je delalo leta 1921. 1.200.000 rudarjev, leta 1932 pa le še 430.000, katera številka se je 1933 še zmanjšala. — V Belgiji je padlo število rudarjev 246.611 iz leta 1926. na 145.332 leta 1933. in na 128.802 letos. — Na Poljskem je delalo leta 1929. še 125.000 rudarjev, leta 1930. še samo 81.498 in lani še komaj 46.647 rudarjev.

NEKAJ ZA SMEH.

Na ženitni posredovalnici.

»Ali imate še kakšno željo, gospa, kar se tiče zunanosti vašega prihodnjega moža?«

»Da, rada bi imela moža, ki bi imel širino vrata 42 cm; imam namreč doma še mnogo ovratnikov od prvega moža.«

SLUČAJI, KI NISO SLUČAJI.

(Po ameriškem mesečniku »Ave Marija«).

Nesrečne smrti brezvercev.

Pred leti je pripovedoval najstarejši katoličan države Texas sledeče: »V naši naselbini je bilo precej moških, ki niso verovali v Boga, in se norčevali iz vsega, kar je nam sveto. Bog jih je kaznoval na očividni način. Prvega so našli obešenega v gozdu, ko so mrčesi že vsega obzrlji. Drugi je umrl pri železniški nesreči, tretji je skočil v reko, četrti je umrl na svojem potovanju v Nemčijo. Nobeden teh brezvercev ni umrl v postelji.« Slučaji, ali kaj???

Štirje bogokletneži.

Leta 1891. so slavili v francoskem trgu B. praznik blaženega Grignona Montfortskega (ustanovitelja družbe misijonarjev pod pokroviteljstvom Marije). Nekaj mladih fantov je motilo slavnost na najbolj surov način. Toda kazen je kmalu prišla. Ob 9. zvečer je bil župnik klican k bolniku, katerega je zadela kap in je ležal nezavesten. Nekaj minut po prihodu župnika je izdihnil. Bil je eden bogokletnežev. Ob 11. ponoči in ob 1. zjutraj je bil župnik spet klican k bolnikoma, ki sta bila zadeta od kapi. Oba sta umrla brez zakramentov. Ob 5. uri zjutraj so poklicali vikarja k bolniku, ta se je še spravil z Bogom, predno je umrl, ni toliko rogovilil, kakor so to storili ostali. Na prebivalstvo so te štiri nagle smrti grozno vplivale. Slučaji, ali kaj???

Kaznovana kriva prisega.

Leta 1882. je bil neki kmet poklican pred sodnijo radi nekega predstopka. Njegova žena je nastopila kot priča, in pod prisego izjavila, da njen mož ni kriv, in če to ni res, naj se ne vrne zdrava domu, je dostavila. Takoj je omahnila nezavestna, nesti so jo morali domov, in čez nekaj dni je umrla. Slučaj — ali kaj???

*

Nekdo obtožen konjske tatvine — tako pripoveduje dr. H. Rolfus v svojih spisih — je podkupil več mož, da bi za njega krivo pričali. Storili so to za denar; tekom tedna so vsi umrli. Zapeljivec k krivi prisegi se je pa kmalu na to obesil...

»Rajše umrjem brez zakramentov.«

V neki vasi v Baden — tako piše list »Monika« — je živela ženska, ki je župnika nad vse sovražila. Obrekovala ga je, kjer je le mogla, tako da je župnik dobil nasvet, da naj si poišče drugo mesto. Tege ne dovolj, je ženska rekla, da rajši umrje brez zakramentov, kakor, da bi dala poklicati tega župnika. Nekaj dni nato je zadela — to sicer jako zdravo žensko — kap in v nekoliko urah je bila mrtva. In poslednje duhovno opravilo tega duhovna v tej župniji je bilo, da je to žensko še pokopal.

»Vse je samo humbug.«

Pred nekaj leti je bil v velikem mestu na Saškem — imenujemo ga H. — pokopan mlad katoliški mož, ki je imel srečo, da se je po vseh zmotah na smrtni postelji spravil z Bogom.

Po pogrebu so se nekateri podali v gostilno; katoličani so izražali svoje veselje, da je rajni tako srečno umrl, saj ni lepšega, kakor umreti previden z zakramenti za umirajoče.

Tu se je pa dvignil katoličan, ki je bil tudi pri pogrebu, ki se pa že leta in leta ni brigal za svojo vero, ni prejemal zakramentov; snel je svoj klobuk in pokazal s prstom na čelo rekoč:

»Tukaj, vi butci, je moja pamet, in ta mi pravi, da je vse letanje v cerkev in drugo navaden humbug; tako neumen pa le nisem, da bi s svojo pametjo kaj takega verjel.« Katoličani so se zgražali nad takim govorjenjem.

In glejte, nekako ob istem času čez osem dni, je zadela moža, ki je bil pravi korenjak, kap. Nikoli več ni prišel k zavesti. Kje je pamet? Ali je bil to slučaj — ali prst božji???

Še drugi slučaji.

Vojak je ležal v bolniški postelji. Usmiljena sestra je krpala njegovo obleko, pri tem je pa našla odstavek rožnega venca. »Rožnivenec je bil tudi v vojni in je izgubil svoje tovariše«, je tiho pripomnila. »Da, bil je v vojni, in še v kakšni«, je odvrnil bolnik. »Da bi bil zgubil štiri tovariše? Poslušajte, sestra, kako je bilo. Pet nas je v temni noči čakalo na povelje za naskok. Jaz sem molil rožni venec. »Tovariš«, je rekel moj sosed: 'daj še meni en odstavek'. In tako so prosili še ostali trije. Tako je vsak od nas molil svoj odstavek. Da bi se tudi naše življenje končalo, kakor molimo v rožnem vencu: »Katero si v nebesih kronal«.

Izseljenci, svoje prihranke shranjujte doma!

Mi Vam ne priporočamo vsakega denarnega zavoda, pač pa Vam brez vseh skrbi priporočamo **Spodnještajersko ljudsko posojilnico v Mariboru**. Ta zavod vodijo prevdarni ljudje, za varnost vlog jamčijo vsi člani z vsem premičnim in nepremičnim premoženjem. Sedaj ima okrog Din 60,000.000— vlog, toda za njih varnost je jamstva nad Din 500,000.000—. Tudi Vam bo ta zavod točno izplačeval Vaše prihranke, kadar jih boste potrebovali.

Tudi svojcem nakazujte denar potom domačega zavoda! Obrestujemo Vam vlogo kar najbolje. Dajemo tudi v vseh denarnih zadevah nasvete, pišite nam na naslov:

Spodnješt. ljudska posojilnica, Maribor, Jugoslavija

Amsterdamska banka

podružnice v delavskem revirju
HEERLEN, Oranje Nassaustr. 13
HOENSBROEK, Kowenderstr. 35
BEEK pri Lutterade

KAPITAL 50,000.000 GOLD.
REZERVE 47,000.000 GOLD.

Nakazujemo denar v vse kraje v Jugoslaviji
Tu se dobe vedno dinarji po najboljši valuti

Kdo vam bo sporočil vse novice iz domačih krajev?

Domači vam ne morejo vsega pisati,
vas pa vse zanima. Zato je najbolje,
ako si naročite tednik

„Slovenski gospodar“

ki izhaja vsako sredo na 16 straneh
in prinaša mnogo zanimivosti iz vse
Slovenije — Naročnina znaša letno
Din 64·, poll. Din 32· in se naroča na
upravo Slov. gospodarja v Mariboru

BANKA BARUCH, PARIS

NASLOV ZA BRZOJAVKE:
JUGOBARUCH PARIS 22

15, RUE LAFAYETTE 15

TELEFON: TRINITÉ 81-74
TRINITÉ 81-75

Banka jugoslovanskih, čehoslovaških in poljskih izseljencev v
Belgiji, Franciji, Holandiji in Luksemburgu

Nakazuje denar v vse kraje Jugoslavije najhitreje in po najboljšem dnevnem kurzu

Na izrecno zahtevo pošlje dinarske bankovce tudi v Holandijo

Vsi poštni uradi v Holandiji sprejemajo vplačila na naš čekovni račun štev. 145866

Položnice se dobe pri vseh poštnih uradih kakor tudi pri nas brezplačno — Hitra in točna postrežba